

men det kan jo endnu ikke være nogen Anledning for os til at gøre noget, som vi ikke ellers vilde gøre.

Jeg skal derefter gaa over til at gøre nogle Bemærkninger om det Lovforslag, som jeg har den Ære at være Medforslagsstiller til sammen med to andre ærede Medlemmer her i Tinget. Som allerede bemærket af det ærede Medlem for Odense Amts 1ste Valgkreds (Scavenius) er dette Lovforslag i en Grad, som vilde være skamløs, hvis man ikke selv gjorde opmærksom derpaa, en Gengivelse af det Lovforslag, som i Rigsdagssamlingen 1888—89 blev fremsat af den daværende Folketingsmand for Langeland, Dr. Edvard Brandes. Jeg siger: hvilket Fortrin dette Lovforslag her ellers maatte have, Originalitet, Selvpfindelse gøre vi i ingen Henseende Krav paa, og det er ogsaa saa langt fra, at jeg kunde ønske at krybe i Skjul for denne Lighed, at jeg tværtimod ikke kan finde paa Forhaand nogen bedre Støtte for vort Lovforslag, end at de Tanker, som have faaet Udtryk deri, have deres Ophav hos en Mand, hvis Kendskab til Teaterforhold i Indland og Udland, i Fortid og Nutid ikke overgaas af nogen i vort Land, hvis Kærlighed til vor dramatiske Litteratur er lige saa stor som hans Interesse for den sceniske Kunst. Jeg kan kun paa det varmeste anbefale yngre Medlemmer, der ikke vare med 1888, at gøre sig bekendt med den Folketingstale, hvormed Dr. Brandes indledede Forhandlingen i den paagældende Rigsdagssamling; den findes Sp. 2922 i Folketingstidenden for 1888—89. Jeg vil derigennem have lettet mit Arbejde, hvis det er noget Arbejde, ved at forsøge paa at overbevise dette Tings Medlemmer om, at det Forslag, vi have indbragt, indeholder det rette. — Vort Forslag er et Forsøg paa paa dette Omraade at gennemføre Grundlovens § 83 om den lige og fri Adgang til Erhverv overalt, hvor Almenvellet ikke kræver det modsatte. Det kunde jo synes underligt, at man vilde fremkomme med et saadant Forslag om Næringsfrihed paa dette Omraade samtidig med, at der i det andet Ting ligger Forslag om at indskrænke den os i 1857 beskaarne, saa knapt tilmaalte Næringsfrihed paa andre Omraader. Men bortset fra, hvor megen Tilslutning dette Forslag om Næringsdrift vil finde i dette Ting, saa tør jeg dog sige, at ogsaa hint Forslags Ophavsmænd føle sig bundne ved Grundlovens Forudsætning, idet dets Forslagsstillere søge at begrunde, at disse Indskrænkninger, som det foreslaar, bunde

i det almene Vel. Hvis man mod vort Forslag vil hævde Privilegiestandpunktet som det, der skulde tjene det almene Vel bedst, skulle vi imødegaa dette Synspunkt, vil man foreslaa Modifikationer i den ene eller anden Retning, enten for en Tid, eller under Hensyn til visse Forhold, visse Omstændigheder, skulle Forslagsstillerne være de første til beredvillig at prøve saadanne Modifikationer. Vi ere jo ikke uimodtagelige for Grunde i en saadan Retning, men vi ville ganske sikkert gøre det ud fra det Synspunkt, at Frihed paa dette Omraade ikke er et blot abstrakt Næringsfrihedskrav, men at det er et Krav om aandelig Frigørelse, om Muligheden for at gøre det bedste i vor nationale dramatiske Litteratur tilgængeligt for Folkets store, brede Lag. Man kan jo se den Sag fra forskellige Sider, man kan se den særlig fra Skuespilkunstens Side, man kan opfatte den dramatiske Litteratur som et Substrat, et Grundlag for Skuespilkunsten, hvorpaa denne broderer sit kunstfærdige Væv; allerede fra det Synspunkt maatte det være ønskeligt gennem en Teaterfrihed at gøre det muligt for Folk, der have Lyst til at spille Komædie, at spille det paa alle Steder og under alle Forhold at give dem Løjlighed dertil. Men der er jo en anden, en højere Opfattelse af den dramatiske Litteratur, Opfattelsen af den som en værdifuld Bestanddel af Folkets almindelige aandelige Eje, og ud fra dette Standpunkt er det jo ganske særlig ønskeligt, at dette rige Eje kan komme saa mange til gode som muligt. Det er ikke gjort med, at man opretter et fint Teater ved Siden af et andet fint Teater, der er nu en Gang store Lag i Befolkningen, som ikke ønske at søge derhen, som ønske at have Teatret uden for deres egen Dør, og se just de store betydelige Arbejder udførte under Forhold, som ligge dem nærmere end paa det kongelige Teater. Men Sagen har endnu en anden Side. Vort Aarhundrede rinder jo mod Held, og det synes jo, at Følgen deraf er, at vi ligesom en Olding, der betænksom ryster paa Hovedet, ere mere tilbøjelige til at skue tilbage paa det, som var, paa den gamle Litteratur, som vi havde, mere end paa det ny, der gror og skal verde. Men dette er jo urigtigt. Den Litteratur, som vi i Virkeligheden eje, det er den, som vi selv skabe, det er vor egen Tids Litteratur. Men denne ny dramatiske Litteratur har, navnlig naar den har Tendenser, som ikke stemme med de herskende, de allerublideste Kaar under Privilegiets Herredømme,